

דף למשפחה לפעילות יום כיפור משפחתי

חג שמח לכולם!

רגע לפני שכל אחד מאיתנו פורש לבילויי יום כיפור שלו, נטעם קצת ממשמעות החג ונחגוג ביחד משפחתי. יהדות היא תרבות מתפתחת ומשתנה, כך גם יום כיפור הוא חג שמכיל נושאים רבים. שיפור עצמי ותיקון חברתי נובע מהתפיסה ששיפור החיים והשנה הקרובה תלוי בנו, כפרטים, כמשפחה וכחברה. נפתח בברכה ונרים כוס לחיים:

**ברוכים יהיו כל בנות ובני המשפחה, וכל באי הבית.
ברוכה תהיי שנה זו המתחדשת עלינו.
נאחל שהאהבה, האחוה, הצדק והשלום ישכנו בעולמנו,
ויתגשמו במעשי ידינו.**

כולם : לחיים!

במסכת אבות שנכתבה לפני יותר מ-2000 שנה ועוסקת בעיקר בענייני מוסר ותכונות טובות, (היום כנראה היינו קוראים לה "מסכת אמהות ואבות"), מסופר שהלל הזקן היה אומר משפט חכם:

אם אין אני לי, מי לי? וכשאני לעצמי, מה אני? ואם לא עכשיו, אימתי?

כלומר, אם אין אני לי, מי לי? אם אני רוצה לשפר משהו בחיי, בחיי משפחתי או אפילו בחברה – מי יעשה זאת במקומי? האחריות והיכולת להגשמת רצונותיי היא בידיי.

וכשאני לעצמי, מה אני? כי כשאני רואה רק את עצמי ופועל לבד או רק למען עצמי – מה זה שווה? הרי אנחנו חיים ביחד, במשפחה ובחברה, וכשלכולנו טוב – גם לי טוב.

ואם לא עכשיו, אימתי? אין סיבה לדחות. אם רוצים לשפר או לעשות שינוי, צריך לפעול עכשיו, אחרת זה לא יקרה.

שנים-עשר ירחים

מלים ולחן: נעמי שמר

תשרי, חשון, כסלו, טבת
חלפו, חלפו ביעף,
גם שבט, אדר, ניסן אייר,
סיון, תמוז ואב

ובבוא אלול אלינו
ריח סתיו עלה
והתחלנו את שירנו
מהתחלה

באדר עלה ניחוח
מן הפרדסים,
בניסן הונפו בכוח
כל החרמשים

באייר הכל צמח,
ובסיון הבכיר
בתמוז ואב שמחנו
אחר הקציר

בתשרי נתן הדקל
פרי שחום נחמד,
בחשון ירד יורה
ועל גגי רקד

בכסלו נרקיס הופיע,
בטבת ברד,
ובשבט חמה הפציעה
ליום אחד

שיר החודשים ובשמו המאוחר "שנים עשר ירחים" הוא אחד משירי הילדים המפורסמים ביותר של נעמי שמר. השיר מושר בגני הילדים ובבתי הספר ובאמצעותו לומדים הילדים את שמות החודשים של הלוח העברי. פרט מעניין הקשור בשיר מופיע בארכיון נעמי שמר במחלקת המוזיקה בספרייה הלאומית. במכתב מסוף שנות החמישים מדווחת נעמי שמר לאמה – רבקה ספיר, על שלושה שירים חדשים שכתבה. בין השירים מופיע השיר "שנים עשר ירחים". שמר מבקשת את עזרת אמה בבחירת אלמנטים מהטבע שיוכלו לאפיין שנים מבין חודשי השנה.

וכך כותבת שמר: "ועל 'שיר החודשים' כתבתי לך? אני צריכה בו את עזרתך. אינני מצליחה להיזכר מה בדיוק קורה בתמוז ואב, מלבד יום הולדתי כמוז, ושל אבא. אין כוונתי לחגים, אלא לאלמנטים של טבע, עבודות-משק, נוף או הווי. נחוץ לי, כמוזך רק פרט פעוט ואופייני. אנא כתבי לי ואחר כך אשלח לך הכל כדי שלא יהיו שגיאות...".

אפשרות: להזכיר את המנהג של היזכרות באנשים היקרים לנו שהלכו לעולמם באמצעות הטקסט הבא, שיכול להיקרא ע"י המנחה או מישהו שתואם עימו מראש.

עליהם השלום ועלינו הזיכרון

יש שנוהגים ביום כיפור להקדיש רגע לאותם אנשים מיוחדים ואהובים שאינם עוד אתנו, במיוחד את:

.....

הם נוכחים בליבנו תמיד, ובמיוחד ברגע זה שכולנו יושבים כאן ביחד, לקראת השנה החדשה, שתבוא עלינו לטובה. ייזכרו לטובה אותם אנשים יקרים ואהובים, שאינם חיים עוד, אבל בלעדיהם לא יכולנו להיות מי שאנחנו.

בספטמבר 1971, הזמינה מערכת תוכנית הרדיו "דו רה ומי עוד" מיוצרים לכתוב שירים לקראת החג הקרב ובא, ראש השנה. היוצרת נעמי שמר נענית להזמנה בשיר חדש העונה לשם "בראש השנה". בארכיון נעמי שמר במחלקת המוזיקה של הספרייה הלאומית מצוי מכתב הנושא את התאריך "כ"ה אלול תשל"א" הממוען לרבקה ספיר (אמה של נעמי שמר). במכתב מופיע השיר החדש בתוספת הקדשה "לסבתא רבקי שנה טובה ומבורכת, מאריאל, ללי, (ילדיה של נעמי שמר) נעמי ומרדכי".

מגישים מנה ראשונה. בתיאבון!

שיר לראש השנה

מילים ולחן: נעמי שמר

בראש השנה, בראש השנה,
פרחה שושנה אצלי בגינה
בראש השנה סירה לבנה
עגנה לה בחוף פתאום

בראש השנה, בראש השנה
ליבנו ענה בתפילה נושנה
שיפה ושונה תהא השנה
אשר מתחילה לה היום

משחק חג משפחתי

הייתי מספיק קשוב/ה לאחרים, מתחרט/ת שתיעדפתי את העבודה לפני הכל, מתחרט/ת שלא יזמתי יותר כשהייתה לי את האפשרות, מתחרט/ת על עודף ההתלבטויות.

דוגמאות לתקוות ואיחולים – מקווה להצליח למצוא עבודה טובה יותר, מקווה לסיים את הפרויקט, מאחלת יותר הזדמנויות לשמוח עם המשפחה, מקווה להקשיב יותר ללב שלי, מקווה להמשיך להיות חברה/ טוב/ה ל... מקווה למצות את החוויות בחיי.

המלצות למנחה המשחק

מצ"ב 2 עמודי שנות טובות המייצגות כל מיני נושאי חיים. הדפיסו וגזרו, אלה הם קלפי המשחק. פזרו את קלפי המשחק במרכז השולחן לאחר שפיניתם את כלי המנה הראשונה.

היעזרו בהמלצות הבאות להפעלת המשפחה:

- הפעילו סטופר בנייד, או שעון חול שהילדים יכולים להפעיל, ותנו לכל אדם שתי דקות.
- אל תשכחו שזה משחק, הכל צריך להתנהל בקלילות ובזרימה.
- אם אתם מרגישים שאחד מבני המשפחה "נתקע", הציעו לו כמה דוגמאות שיכולות לתמוך בשיתוף שלו.

דוגמאות לחרטות - מתחרט/ת שלא אמרתי לאנשים מספיק מה שאני מרגיש/ה, מתחרט/ת שלא הגשמתי את מה שתכננתי, מתחרט/ת שלא

הקדמה למשחק

המנחה פותח/ת ומסביר/ה את הנחיות המשחק:

1. לפניכם גלויות שנה טובה שמציגות נושאי חיים (למשל: עבודה, משפחה, תחביבים, צבא, בית ספר, ילדים, חופשה, בעלי חיים).
2. בחרו גלויה שמייצגת את הנושא שעליו תרצו לספר.
3. ספרו על מקרה שאתם מרגישים לגביו חרטה או פספוס או סליחה שהייתם רוצים לבקש. הוסיפו תקוות ואיחולים לעצמכם ולמשפחה בנושא זה.

בסיום המשחק מגישים את המנה העיקרית .

ועכשיו – לקינוח!!

ובזמן שבני המשפחה אוכלים קינוח, "המבוגרים האחראים" מברכים את ילדי המשפחה, כל אחד ואחת לחוד. מומלץ שהמבוגרים יישבו על כיסא מכובד, והילדים יזמנו אליהם אחד אחד, מומלץ להניח יד על ראש הילד, לאחוז בידיו או לחבקו תוך כדי אמירת הברכה האישית.

מצורף נוסח יהודי-חילוני-הומניסטי לרגעים מיוחדים אלה (ניתן כמובן לשלב בברכה מילים אישיות או להחליפה בנוסח אישי).

..... היקר/ה,

בנם/בתם של .....

נכדם/נכדתם של ..... 1 .....

חוליה נפלאה בשרשרת הדורות מימי אבותינו ואימותינו מסיפורי התנ"ך ועד היום,

מברכים אותך היום בשמחה,

יהי רצון שיהיה בך הכוח להגשים את משאלותיך, שיתגברו בליבך אהבה, רעות, שמחה ורצון טוב, וערכים נעלים יובילוך תמיד.

עיניך יביטו קדימה בתקווה, מחשבותיך בהירות ונבונות, ליבך יהגה טובות, ופיך ידבר דברי טעם ונועם.

ידיך יעסקו במעשים אצילים ונדיבים, ורגליך יישאוך להרבות צדק, שלום ואחוה בעולם.

חיך יהיו מאושרים, וסביבך משפחה אוהבת וחברים קרובים, אנשים ונשים שוחרי טוב.

תזכה לחיים מספקים ובריאים, ותטביע חותמך הייחודי בעולם ובלבבות בני אדם.

בך התברכנו כל יום ושעה, וברוך תהיה כל עונה ושנה.

